

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

Amsterdam

(Hely)

1929. X. 4.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Ol)

Osztályozás

Tárgy

910.2

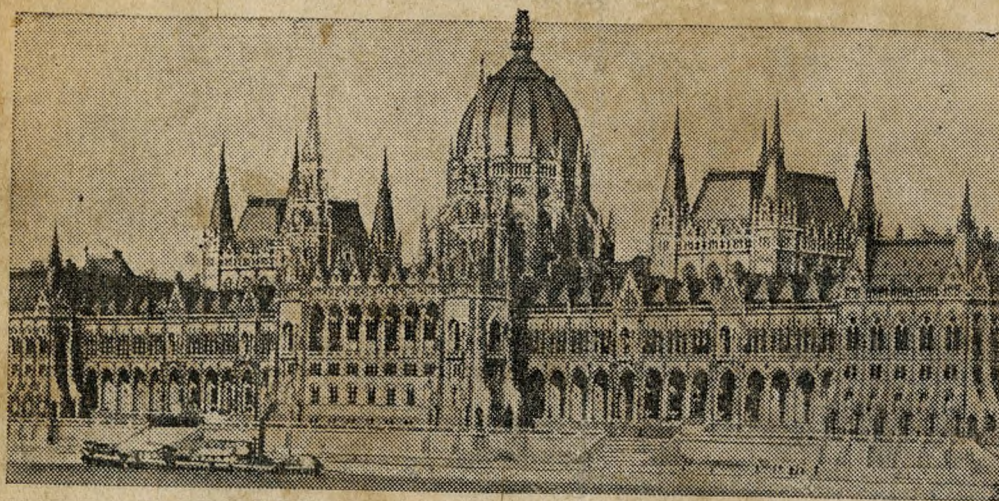
Hely

Idő

"929"

Személy

EEN BOEIEND LAND 16 IN EUROPA'S HART.

DE SCHOONHEID VAN BOEDAPEST.

Schrille tegenstellingen op
Hongarije's platteland. —
Deprimeerend groot-
grondbezit.

Hongarije's parlamentsgebouw.

WROK OVER DEN VREDE VAN TRIANON.

(Van onzen correspondent.)

BERLIJN, Sept. — De groote weg van
Weenen naar Boedapest snijdt over een afstand

van ongeveer 3 kilometer Cechoslovaaksch grondgebied. Die drie kilometer werden ons noodlottig. In het Cechische douanekantoor te Berg, onmiddellijk voor Presburg, zat een politiebeambte, die niet te overtuigen was, dat wij naar Boedapest reden. Voor hem stond het vast, dat we tot iederen prijs Cechoslovakië wilden binnendringen, en dat wilde hij verhinderen. Drie uur lang hield hij ons vast en toen we eindelijk aanstalten maakten, langs een meer Zuidelijken weg den tocht naar Boedapest voort te zetten, kwam uit Presburg het bevel, dat de politiepost te Berg ons moest doorlaten.

Onmiddellijk voor Presburg slaat de weg naar Hongarije rechts af, maar hoe dien zijweg te ontdekken? Wegwijzers zijn nergens aangebracht en de toestand der wegen is van dien aard, dat doodlopende zandwegen niet van den hoofdweg te onderscheiden zijn. Aan voorbijgangers om inlichtingen vragen gaat niet, daar slechts op in het Cechisch gestelde vragen antwoord wordt gegeven. Er bleef ons niets over, dan Presburg zelf binnen te rijden en daar een agent op te sporen, die op een Duitsche vraag wilde antwoorden. Zoo hadden ons de paar kilometers door Cechoslovakië een geheel namiddag gekost en terwijl we er op gerekend hadden, tegen het vallen van den avond in Boedapest te zijn, stonden we, toen het donker werd, voor de Hongaarsche grens.

Eeuwenoud klooster.

Nadat wij in de stad Raab hadden overnacht, ging den volgende morgen de tocht verder naar het oude Hongaarsche heiligdom Pannonhalma, een middeleeuwsch Cisterciënzerklooster, dat als een vesting boven op een berg is gelegen. De monniken van dit klooster hebben vele eeuwen geleden de eerste beschaving gebracht onder de destijds nog wilde bevolking en een oneindige reeks portretten van abten, die in de zalen van dezen kloosterburcht hangt, levert het duidelijke bewijs van den ouderdom dezer religieuze republiek. Eén der laatste portretten hing er met uitgestoken oogen. Dat was het eenige overblijfsel, dat herinnerde aan de communistische bezetting, toen Béla Kun in

het hâzinwomda 1926 — 8801

Hongarije heerschte en zijn volgelingen drie maanden lang het klooster Pannonhalma in hun macht hadden. Nu nog treurt men er over de verwoestingen, die de communisten er in de welgevulde wijnkelders hebben aangericht. Men krijgt echter den indruk, dat deze schade volkomen is hersteld, want het klooster is schatrijk. Wij waren er den dag vóór een katholieken feestdag, en naar de kloosterslager met trots vertelde, had hij met het oog op de komende feestelijkheden reeds één os, vier zwijnen en honderd ganzen geslacht. Pannonhalma heeft vele bewoners. Niet alleen monniken, maar tevens vele Hongaarsche jongelieden, die daar een humanistische opleiding ontvangen. Toch vormt de rijkdom der kloosters en kerken, dien wij later nog dikwijls zouden constateeren, een scherpe tegenstelling met de behoeftige omstandigheden, waarin de landelijke bevolking vaak leeft.

Weelderige landouwen.

Het Hongaarsche platteland is voor den Nederlandschen toerist een teleurstelling. Aan beide zijden van den weg strekken zich de groote vruchtbare velden uit, waar koren, mais en druiven in de heete zomerzon rijpen. Wat ontbreekt, zijn de boerenhoeven. Nergens een flinke boerderij, proper en goed in orde gehouden, maar wel nu en dan dorpen met een armelijke bevolking. Wie ze ziet, die gespierde bruine halfnaakte lichamen van deze plattelanners, zwijgend en hardwerkend, die hun donkere oogen in hun breede bruine gezichten nauwelijks op den voorbijrijdenden wagen richten, krijgt zeer sterk den indruk, dat zich een geheel vreemd ras hier tusschen de Europeesche volken heeft geschoven. Het volk is vriendelijk en bescheiden, maar heeft tegelijkertijd een zekeren zwier, dien men elders in Europa slechts in Spanje aantreft. Er bestaat een onmiskenbare overeenkomst tusschen het karakter van Spanjaarden en Hongaren met dit verschil, dat de berusting van den Spanjaard bij den Hongaar één en al activiteit is.

In de streken, waardoor wij kwamen, was bijna alles grootgrondbezit. Dat drukt een deprimeerend stempel op het landschap. Wel zijn de velden goed besteld en wel is de bodem rijk, maar niettemin ontbreekt die algemeene welvaart, die in het bijzonder het Nederlandsche platteland tot een lust voor de oogen maakt.

Mondain leven.

Geen stad is in uiterlijke pracht met Boedapest te vergelijken. De Donau stroomt breed en blauw tusschen het op heuvelen gebouwde Boeda en het zich in de vlakke uitstrekkende Pest. De beide oevers van de rivier zijn in groote luxeuze boulevards herschapen. Zij zijn voor het rijverkeer uitgesloten en daardoor de groote promenade der stad geworden. De stad zorgt voor banken en zitplaatsen en de groote hotels hebben er overal terrassen ingericht. Daar speelt zich het geheele mondaine leven af. Daar wordt 's morgens ontbeten, daar is het weer druk tegen lunchtijd en daar branden des avonds veelkleurige lampen als er in de open lucht wordt gedineerd. Boedapest is zich ten volle van zijn schoonheid bewust. Het doet alles om die te verhoogen en het fantastisch karakter ervan te accentueeren. Groote schijnwerpers verlichten in den avond de ruïne van de oude Turksche vesting, die gebouwd is op de plaats, waar eens Bleda, de broeder van Attila, zijn slot optrok. In een halven cirkel van klassieke kolommen staat, eveneens in fel electrisch licht, het beeld van bisschop Gellert op de plaats, waar hij voor vele eeuwen den marteldood onderging. Het Koninklijke Slot, de Kroningskerk en de Visschersburcht bekronen met hun verlichte silhouet de overige heuvels, die zich voor Pest aan den anderen oever van de rivier uitstrekken. Midden in den Donau in het Sint. Margareta-eiland gelegen. Het is in een Bois de Boulogne herschapen. Overal restaurants, die onder oude boomen verscholen liggen en dancings met jazz- of zigeunerwerk, waarheen de Boedapester jeunesse dorée zich bij voorkeur begeeft. Een overdadige illuminatie geeft aan het geheele eiland des avonds het karakter van een Venetiaanschen nacht.

De Hongaar houdt van het pompeuze. Als Horthy uitrijdt, schetteren de klaroenen, en een kerkdienst doet aan uiterlijk vertoon niet voor een kijkspel in het Grosse Schauspielhaus onder. De hotels zijn gebouwd met een zwier, alsof het koningspaleizen waren en de kamers zijn zalen, zooals de Berlijner ze zich twintig jaar geleden droomde. Deze overdaad is echter geen protserij, want zij past volkomen bij het volk en de omgeving.

Weinig landen maken, als men ze den eersten keer bezoekt, een zoo sterken indruk als Hongarije. De persoonlijkheid van dit volk is zoo markant, dat wie het eens heeft leeren kennen, het nooit meer vergeet. Het is een wild en romantisch volk, vol edelmoedigheid en tegenover vreemdelingen gastvrij en voorkomend. In het bijzonder zijn Hollanders welkom, want iedere Hongaar schijnt zich te her-

inneren, dat van Nederlandschen kant na den oorlog pogingen gedaan zijn om den nood, die onmiddellijk na den oorlog heerschte, te helpen lenigen. Een groote mooie straat is te Boedapest naar onze koningin genoemd.

Sterk nationaal besef.

Nergens ter wereld is het nationale bewustzijn zoo levendig en krachtig als in Hongarije. De vrede van Trianon heeft de volksziel diep gewond en met wien men ook spreekt, hetzij in de groote steden of in de kleinste dorpen, telkens weer komt dit thema ter sprake, dat het eenige thema van iederen Hongaar schijnt te zijn. „Es ist entsetzlich traurig”. Honderdmaal eindigde ieder gesprek met deze klacht. Hongarije in alle lagen van zijn bevolking treurt om de gebieden, die het heeft verloren. Te Boedapest zijn op een plein in beeldengroepen de gewesten voorgesteld, die door den vrede van Trianon verloren zijn gegaan. Zooals Parijs op zijn Place de la Concorde vroeger de standbeelden van Metz en Straatsburg met rouwkransen omhing, zoo zijn deze beeldengroepen op het Vrijheidsplein te Boedapest het symbool van den Hongaarschen rouw.

Geen enkele wonde heeft zich in de tien jaar, die sedert den vrede zijn verstreken, in Hongarije geheeld. Niemand wil in den tegenwoordigen toestand berusten. Men kan het ook niet, daar het land in zijn tegenwoordigen vorm nauwelijks levenskrachtig is. Voor allen tegenwoordig stelt men de grenzen van Trianon verantwoordelijk. De verhouding van Hongarije tot zijn naburen verschilt weinig van een latente oorlog. Met uitzondering van de Oostenrijksch-Hongaarsche grens staat overal het grensverkeer bijna stil. Wederkeerig berokkenen de staten elkaar de grootste moeilijkheden, en hetgeen wij te Berg bij Presburg beleefden, is aan alle grenzen aan de orde van den dag.

Het land is overstroomd door Italiaansche politici en journalisten, die de gisting zooveel als in hun macht is, nog helpen versterken. Iedere hand, die Hongarije uitgestoken ziet, grijpt het aan zonder zich af te vragen, of deze hulp onbaatzuchtig is. De regeering denkt en handelt gematiger dan het volk, dat in zijn verbittering en teleurstelling bereid zou zijn, zich in ieder avontuur te storten. Nergens in Europa is het geloof aan een blijvenden vrede zoo zwak als in Hongarije. De een verwacht heil van Italië en de ander van Duitschland, maar niemand van een Pan-Europa. „Onze grenzen waren duizend jaar oud, wij waren een territoriaal en economisch geheel, terwijl wij nu verminkt doodbloeden.” Dat is de klacht van alle Hongaren. Men hoort haar met weemoed aan, want de Magyaren zijn een nobel volk. (Nadruk verboden).